

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROJEKTA
«ŠKOLA I RAZVOJ KOMPETENCIJA»
(2009-2011)**

Opšti podaci o projektu

Organizacija, supervizija i podrška realizaciji projekta ostvarivana je na nekoliko nivoa i uključivala je sljedeće subjekte:

- OSCE Kancelarija Bijeljina, Aktiv direktora osnovnih škola Bijeljina, Ugljevik i Lopare (organizaciona podrška), Društvo pedagoga Republike Srpske, sekcija Bijeljina i projektni tim.
- Autor i rukovodilac projekta: Slobodan Stanojlović

Polazna osnova projekta/programa:

- «Evropski okvir za ključne kompetencije», 2006.
- Knjiga – priručnik: Škola i razvoj kompetencija – kako učiti i kako živjeti s drugim (S. Stanojlović) i zbirka materijala u vezi sa navedenim ključnim kompetencijama.

Cilj projekta/programa:

- Povećanje nivoa kompetencija školskog menadžment tima za rukovođenje, stručnih saradnika i nastavnika za pružanje pomoći učenicima u razvijanju sljedećih ključnih kompetencija: «znati kako učiti» (uz pomoć mapa uma) i «društvene» kompetencije.
- Primjena stečenih elemenata kompetentnosti (svrsishodnije i racionalnije pripremanje nastavnika uz pomoć mapa uma i ostvarivanje ciljeva nastave i učenja na zanimljiviji i efikasniji način).

**Realizacije aktivnosti predviđenih projektom
(2009. i 2010.)**

Projekat «Škola i razvoj kompetencija» je realizovan u okviru **tri posebna ciklusa i programa:**

1. Program «Stil (ruko)vođenja kao faktor uspješnosti» (realizovan sa direktorima škola i pedagozima, 2009.)
2. Program «Kako učiti i kako živjeti s drugim» (realizuje se u osnovnim školama, Gimnaziji Bijeljina i Pedagoškom fakultetu Bijeljina, 2010)
3. Program «Kako učiti i kako živjeti s drugim» (realizuje se u svim osnovnim školama sa područja Bijeljine, Gimnaziji Bijeljina, Pedagoškom fakultetu Bijeljina i u nekim osnovnim škola regije Birač, 2010/11)

Realizatori obuke:

- Slobodan Stanojlović (1. i 2. ciklus),
- Edukovani nastavnici i stručni saradnici (2. i 3. ciklus)
- Inicijalnu obuku na području Birač izvršile su Radmila Čeklić i Vlatka Spasojević.

1. ciklus - stručno usavršavanje direktora i pedagoga - 2009. (program «Stil (ruko)vođenja kao faktor uspješnosti»)

Stručno usavršavanje direktora i pedagoga u okviru prvog ciklusa organizovano je u okviru tri posebne faze:

1. *Učešće u istraživanju* u cilju sagledavanja stanja u vezi sa funkcionisanjem menadžment tima škole (Osnovni instrumenti istraživanja su posebno konstruisane skale procjene koje je popunilo 17 pedagoga i 15 direktora).
2. *Upoznavanje sa rezultatima istraživanja i kritička analiza stanja u okviru menadžment tima škole.*
3. *Prezentacija teme «Stil (ruko)vođenja kao faktor uspješnosti»*

U prezentaciji teme sa radioničkim aktivnostima učestvovalo je 16 direktora i 21 stručni saradnik (15. 12. 2009. godine, hotel «Drina» u Bijeljini).

Za razliku od prethodne dvije faze, koje su više orijentisane na sagledavanje praktičnih aspekata teme, prezentacija je bila više posvećena savremenim teorijskim osnovama uspješnog (ruko)vođenja školom, uz kritički osvrt na rezultate istraživanja o stanju u školama.

Evaluacija efekata rada je izvršena na osnovu anonimne ankete koju su popunili direktori i pedagozi. Pozitivne ocjene prvog ciklusa su predstavljale osnov za dalji razvoj projekta pod nazivom «Kako učiti i kako živjeti s drugim».

2. ciklus – inicijalna obuka i obuka nastavnika u školama – 2009/10 (program «Kako učiti i kako živjeti s drugim»)

Inicijalna obuka nastavnika i stručnih saradnika (budućih edukatora) organizovana je u OŠ «Vuk Karadžić» Bijeljina u okviru dvije posebne faze: prvi seminar, 26. april 2010. i drugi seminar, 10. maj 2010. Obukom je obuhvaćeno 6 nastavnika i 8 stručnih saradnika iz sedam osnovnih škola, zatim dva pedagoga – asistenta na Pedagoškom fakultetu u Bijeljini i školski psiholog iz Gimnazije «Filip Višnjić» Bijeljina.

Osnovni cilj obuke je bio: osposobljavanje budućih edukatora za praktičnu realizaciju sadržaja i očekivanih ishoda nastavnog programa u vezi sa ključnim kompetencijama «znati kako učiti» i «društvenim kompetencijama» (kako živjeti s drugim»).

Obuka je koncipirana tako da je dio aktivnosti realizovan u okviru individualnog samostalnog rada između dva seminara (na osnovu Priručnika koji je svakom učesniku obezbijeden od strane OSCE) i u individualnoj komunikaciji sa voditeljom projekta.

Na kraju obuke izvršena je evaluacija efekata rada anonimnom anketom. Rezultati upućuju na veoma dobar kvalitet rada u vezi sa svim elementima koji su vrednovani.

U okviru drugog ciklusa, edukovani stručni saradnici i nastavnici nastavili su realizaciju programa «Kako učiti i kako živjeti s drugim» u školama (maj i jun 2010.).

Obukom je obuhvaćeno je 70 nastavnika i više studenata i učenika.

U školi su realizovane slične aktivnosti kao i tokom inicijalne obuke. Navodimo neke od njih:

- Obuka nastavnika - radioničke aktivnosti iz Priručnika u vezi sa interpersonalnom, društvenom i interkulturalnom kompetencijom;
- Obuka za izradu mapa uma;
- Obuka za izradu dnevnih priprema/skica časa u vidu mape uma;
- Realizacija časova uz primjenu mapa uma itd.

Sve škole se pripremile prezentacije za savjetovanje (16. 06. 2010) i pano sa produktima radioničkog procesa.

U okviru savjetovanja izvršena je evaluacija efekata rada anonimnom anketom. Rezultati upućuju na veoma pozitivne stavove u vezi sa kvalitetom rada na realizaciji očekivanih ishoda projekta i kvalitetom projekta u cjelini.

Za učesnike prvog i drugog ciklusa obuke obezbijedeni su sertifikati Pedagoškog društva Republike Srpske i škola učesnika u programu.

3. ciklus – širenje programa (područje regija Bijeljina i Birač, 2010/11) (program «Kako učiti i kako živjeti s drugim»)

Tokom 2010/11, program «Kako učiti i kako živjeti s drugim», realizuje se u svim osnovnim školama sa područja Bijeljine, Gimnaziji Bijeljina, Pedagoškom fakultetu Bijeljina i u nekim osnovnim školama regije Birač, 2010/11).

Navodimo i neke konkretne podatke o realizovanim aktivnostima:

- U svim školama bijeljinske regije projektne aktivnosti, kao vid inoviranja vaspitno-obrazovnog rada, programirane su na početku 2010/11 školske godine (posebnim programima stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitnog rada s odjeljenjskom zajednicom itd).
- Obukom za realizaciju projektnih aktivnosti, o kojima je bilo riječi u ranijem tekstu, u periodu do 10. 06. 2011. obuhvaćen je izvjestan broj nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim školama.
- Izrađeno je i provjereno mnogo skica časa/priprema u vidu mapa uma.
- U mnogim školama formirane su školske mapoteke kao produkt individualnog stručnog usavršavanja nastavnika. To je omogućilo izradu elektronske verzije zbirke skica časa u vidu mapa uma - Mapoteke

Navodimo i neke konkretne podatke o realizovanim aktivnostima na području regije Birač:

Najveća teškoće u realizaciji programa je tehnička neopremljenost nekih škola (nedostatak projektora, zastarjelost računara itd.).

Opšta ocjena i prijedlozi u pogledu razvoja programa

Na osnovu evaluacije kvaliteta aktivnosti i ostvarenih rezultata tokom inicijalne obuke, realizacije programa u školama i praktične demonstracije nivoa kompetentnosti pojedinih učesnika u projektu, tokom savjetovanja, može se izvesti **opšta ocjena** da je projekat i program «Kako učiti i kako živjeti s drugim» u potpunosti ostvario utvrđene ciljeve i očekivane ishode. Na to upućuju i neposredna zapažanja o ostvarivanju programa, tokom posjeta školama, izvještaja škola, a posebno činjenice u vezi sa «održivosti i širenjem projekta».

Zato smo uvjereni da ovaj program može predstavljati dobru osnovu, podsticaj i putokaz u pogledu efikasnije organizacije stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika. Ovo posebno u vezi sa kvalitetom ostvarivanja ciljeva i zadataka škole koji su u funkciji osposobljavanja mladih «kako da uče» (lakše i efikasnije) i pripremom mladih

za lakše snalaženje u procesima globalizacije, ubrzanog razvoja tehnologija i afirmacije različitosti i etike.

**Prijedlozi u pogledu razvoja programa «Kako učiti i kako živjeti s drugim»
u školskoj 2011/12 godini**

- 1. U školama koje su bile obuhvaćene Projektom, aktivnosti usmjeriti na osiguranje održivosti i širenja programa «Kako učiti i kako živjeti s drugim» (planirati aktivnosti u posebnim programima rada, dodatna obuka zainteresovanih nastavnika i učenika, izrada skica časa u vidu mape uma uz izradu «školskih mapoteka», realizacija radioničkih aktivnosti prema priručniku itd).**
- 2. Uz podršku OSCE i uz angažovanje edukovanih nastavnika i stručnih saradnika, nastaviti realizaciju programa «Kako učiti i kako živjeti s drugim», u zainteresovanim školama.**
- 3. Obezbijediti neophodne tehničke uslove u školama za praktičnu primjenu stečenih kompetencija nastavnika i unapređivanje kvaliteta obrazovnih ishoda u vezi stim.**
- 4. Izvršiti pripreme za «prerastanje» Mapoteke u Priručnik multimedijalnih skica časa u vidu mapa uma.**
- 5. Sa iskustavima iz primjene ovog projekta upoznati Ministarstvo prosvjete i kulture RS i Republički pedagoški zavod Banja Luka, kako bi se eventualno podstakle slične aktivnosti na drugim regijama, a učenje uz pomoć mapa uma, eventualno, promovisalo kao obrazovni standard.**